

SORG UTTAN TÁR

Mynd: Kalmar/Alan

Sjónleikarhúsið og Norðurlandahúsið: **ANTIGONE**.
Týðing: Axel Torgarð.
Leikstjóri: Ulla Ryum.
Medleikstjóri: Elin K. Mouritsen.
Framleiðslustjóri: Regin D. Patursson.
Pallmynd og búar: Arild Hoelstad.
Ljós: Erik Westerlund.
Tónleikur: Sunleif Rasmussen.
Leikarar: Birita Mohr, Sverri Egholm, Marjun Poulsen, Margretha Næss, Brynjálvar Törstún, Guðmundur Joensen o.o.
Frumframförsla: Norðurlandahúsið 11. november 1989.

Eini góð ráð eru at lesa leikskránná, áðrenn ein sær Antigone, tí í henni stendur nógv, hent er at vita teir 100 minuttirnar, leikurin varar. Eitt nú

sögugongdin og ein nágreinilig frágreiðing um litirnar.

Tað er sjálvandi ikki tilvild, at ein leikari er í bláum búna og ein annar í grønum. Búnin, liturin, lýsir persónin. Slíkur symbolikkur er heilt vanligur í skaldskapi, ikki minst í filmi. Heilt vanligi er eisini, at leikstjórar lata áskoðaran sjálfan fata hetta. Hetta er ikki vandleyst, tí hjá nógvum eru blátt og grønt vakrir litir og onki annað. Tí fær leikstjórin ikki sagt øllum áskoðarum alla hugsan sína. Og so er loysnin tann at skriva eina nýtluvegleiðing um litirnar í leikskránná.

SORGARLEIKUR

Antigone er ein tragedia, ein sorgarleikur og tað við lít. Hann er øgiliga syrgiligur, men kortini ávirkar hann ikki táarakertlarnar. Hann er alt ov hátiðarlíkur til tess. Pengaspekulantarnir í Hollywood duga

nógv betur at spæla á, ella rættari, við hjartastreingirnar hjá sakleysum áskoðarum. Tað er í stóran mun ein spurningur um sentimentalitet. Og sentimentalur var Sofokles ikki. Tvørturímóti ræður logikkurin, tað kalda, stranga yvirletið stýrir gongdini í Antigone. Alt er avgjørt frammanundan, tað fær ikki verið øðrvísi. Sum hjá einum øðrum gávaðum listamanni, vesturtýskaranum Rainer Werner Fassbinder, eru persónararnir heldur hugtøk, "typur", enn livandi fólk. Uppgávan hjá leikarunum er at umboða ein part av mannalyndinum, góðan ella ringan, og ikki so nógv tað einstaka menniskjád.

ÁSKOÐARIN

Í leikskránni stendur, at skal leiklistin vera livandi krevst ein livandi áskoðarafjöld. Áskoðararnir eru teirra millum, sum skapa leikin.

Veit ikki, um hetta hevur verið ætlan teirra, sum sett hava upp Antigone í Norðurlandahúsinum. Vónandi ikki, tí so er hon miseyðnað. Fyri tað fyrsta er leikurin ov hátiðarlíkur, fyri tað næsta, og ikki minst, er so nógv gjørt burtúr frammanundan at sannføra fólk um, hetta er størsta leiklistarlíga hending í Føroya søgu, at áskoðarin torir neyvan at anda fyri ikki at órógva tey á pallinum.

UPPSETINGIN

Í leikskránni (ja, hon er ómissandi) stendur, hvussu leikstjórin og hjálparfólk hennara hava lagt til rættis uppsetingina, hví kvinnur og ikki gamlir menn eru í kórinum, hví leikararnir ikki brúka skortar og so framvegis.

Í eini uppseting sum hesari er nógv lagt á leikararnar. Tey skulu kappast við ljós, tónar og

litir. Vandin fyri, tey hvørva, er har.

Mær tykir, at Sverri Egholm er bestur, Hann er Kreon, kongur í Theben og móðurbróðir Antigone. Sverri fær væl fram styrkina og sjálvsálitið, sum vikna, tá Kreon kemur eftir, hvørjar øgiligar avleiðingar, harðrenda avgerð hansara fær. Men tað órógvur styrkina, hvørja ferð, hann noyðist leypa niðan í brekkuna við býargrindina. Í mínum eygum virkar hetta sum eitt stílbrot.

Birita Mohr er Antigone, kongsdóttirin, sum vreiða Kreons rakar, tá hon fylgir boðum gudanna og jarðar falna bróður sín. Eg má siga, at mær hevur dámað Biritu betur í øðrum leikum. Hennar styrki sum sjónleikari er at tulka livandi fólk og ikki stíliseraðar "typur". Antigone er ein samansett "typa", men ongin hetja í hesi uppseting. Hon vinnur ikki treytaleysan samhuga hjá áskoðarunum. Kanska

Kreon (Sverri Egholm) sigur Antigone (Birita Mohr) deyðadómín.

er tað heldur ikki ætlanin.

Marjun Poulsen hevur, mær kunnugt, ikki spælt sjónleik fyrr. Men hon eigur rósar uppibornar fyri hesa fyrstu royndina. Hon er systir Antigone, Ismene, tann milda og hjartareina. Systrarnar hava hvør sítt lyndi. Ismene ger ikki stóran háva burtúr sær sjálvari. Tað ger Marjun heldur ikki og hon er góð í leiklutinum. Men hon hevur ikki vanda, sterka rødd, og eg kann hugsa mær, at hon onkuntíð í venjingunum er horvin á pallinum. Men nú er hon har og tað er okkurt yndisligt í leiki hennara, sum er ein mót-søgn við alt hitt harða og sterila.